

بنام خداوند بخشاینده و مهربان

آب و هوا و خاک، که در اختیار ماست
ارکان هستی ان و بهای محیط زیست
خالق چو کرده خلق بیا حرمتش بدار
تکریم کن ز لطف خدای محیط زیست
(محمد رضا امیری)

محیط زیست عبارت از مجموعه پدیده های بیولوژیکی، فیزیکی و اجتماعی روابط ذات بینی و متقابل آنها با یکدیگر میباشد که در مجموع بالای حیات انسان تاثیر وارد می کند محیط زیست سالم شرایط انکشاف پایدار اقتصادی و اجتماعی را مهیا میسازد و یک اصطلاح جامع و همه جانبه را افاده میکند به عباره دیگر انسان و محیط ماحول آن همراه با شرایط اقلیمی و اجتماعی و تاثیرات متقابل آنها به نام محیط زیست یاد میشود بناً محیط زیست مجموعه از ترکیبات عناصر حیه و غیر حیه است که انسان جز لاینفک آن بوده و برای ادامه حیات خود به آن وابستگی مستقیم دارد. یکی از وظایف مهم انسانها حفاظت و پاک نگهداری محیط زیست از کثافات و آلوده شدن میباشد. تمامی موجودات که در اطراف ما قرار دارد شامل محیط میشود. به طور کلی در محیط دو نوع عناصر را میتوان مشاهده کرد عناصر حیات یا زنده مثال انسانها نباتات و اجسام حیه ذره بینی دوم عناصر محیطی غیر حیه مانند: آب و هوا، خاک و غیره باید تذکر داد که خداوند متعال نظام طبیعت را طوری خلق نموده است که تعادل طبیعی بین اجزای آن وجود دارد هرگاه این تعادل برهم زده شود اثرات سوء بالای محیط زیست وارد می کند. محیط طبیعی؛

در منابع طبیعی اجزای ایکوسیستم به شمول قشر زمین، آب و اتموسفیر حاوی تمام نفوس بخش هایی حیوانی، نباتی، موجودات حیه، شرایط طبیعی و سایر اجسام غیر حیه واقع در آن، محیط طبیعی ما را تشکیل میدهد. در طول زمان انسانها دریافتند که همین محیط میتواند بسیاری از نیازهایشان را رفع نماید. از این جهت ارتباط آنها به سرعت با این پدیده برقرار گردید و در این ارتباط تجربه های زیادی کسب نمودند. انسانها دریافتند که در هر محیط باید به شکل خاصی با طبیعت رابطه برقرار کند. تا از امکانات آن بهرمنند شوند. مناطق خشک و صحرایی برای زراعت و تولید مواد غذایی مناسب نبوده. بلکه در مناطق جلگه یی و سرسبز مجاور دریا ها و جهیل ها همه چیز برای پیشبرد زندگی شان فراهم بود بعد ها در کنار همین دریا ها تمدن های بزرگ مختلف تشکیل گرفت. در هر جا انسان تلاش دارد تا شرایط طبیعی را بشناسد و زندگی خود را با آن مطابقت دهد و یا محیط را با توجه به نیاز های خود تغییر دهد. محیط که در آن زندگی میکنیم دارای نظم و قانون مندی خاص خود است. باریدن باران، وزش باد، وقوع یخبندان، رویدن گیاه ها، تغییر فصل های سال همه و همه بر اساس قانون معینی اتفاق می افتد مثال جنگل ها.

جنگلات - :

جنگلات از مهم ترین منابع طبیعی افغانستان بوده و نقش موثری را در رفع احتیاجات و بنیه اقتصادی و جامعه و کشور دارد جنگلات افغانستان در قدم اول در تقویه بنیه

اقتصادی مردم کشور از طریق بدست آوردن اسعار خارجی توسعه منابع مربوط به آن و تهیه کار برای مردم اهمیت خاص دارد به درجه دوم از نگاه محیط زیست در اصلاح وضع اقلیم، سرسبزی کشور، جلوگیری از تخریب خاک ذریعه باد و باران، تکثیر حیوانات وحشی فراهم آوردن علوفه و خلاصه در نگهداری رطوبت و آبریزه ها اهمیت دارد وجود درختان سبب میشود تا از وقوع سیلاب ها فرسایش خاک و انقراض تنوع حیاتی جلوگیری نماید. جنگلات فواید اقتصادی نیز دارد مثال: فروش چوب برای ساختمان ها، تسخین، زغال و میوه های مغز دار که اثرات قابل ملاحظه را در تقویه و انکشاف اقتصاد دارد. در افغانستان حفظ و کنترل جنگلات توسط دولت و به شکل عنعنوی توسط مردم آن محل صورت میگیرد. یکی از تخریبات عمده محیط زیست در کشور ما از بین رفتن جنگل ها در زمان جنگ و بعد از آن بوده که ضایع بزرگ منابع طبیعی شمرده میشود. جنگلات یکی از غنی ترین بخش ایکوسیستم جهان را تشکیل میدهد. زیرا حیات انسانها، حیوانات و پرندگان به آن متکی بوده و در عملیه فوتوسنتیز تصفیه هوا و موضوع اقلیم نقش ارزنده را دارا است جنگل ها گذشته از ارزش طبیعی و اجتماعی محافظت خاک را نیز به عهده دارد و از فواید اقتصادی ارزشمند برخوردار است. نشو نموی جنگلات طبیعی از نعمت های خداوند (ج) است که به زیبایی کره زمین رونق خوب اقلیمی بخشیده است. زیرا موجودیت جنگلات در تصفیه هوای که ما از آن تنفس می کنیم نقش خاصی دارد. گروهی از مردمان مواد غذایی مورد ضرورت خویش را از جنگلات تأمین میکنند. گیاهان در اثر عملیه فوتوسنتیز برای از بین بردن کاربن دای اکساید هوا نقش بسزایی دارند. موجودیت و بقای جنگلات برای برقراری نظم طبیعت و حفظ شرایط مطلوب زیست و جلوگیری از گرم شدن کره زمین بسیار سر نوشت ساز میباشد. تحقیقات علمی ثابت نموده است که درختان بر علاوه که باعث پاکی هوا و زیبایی محیط زیست گردیده کیفیت اوکسیجن را نیز حفظ می کنند. یک درخت تقریباً برای هژده نفر اوکسیجن تولید می کند. بنابراین برای تأمین صحت خود و همشریان خویش باید نهال غرس نمایم. نباتات نیز در زندگی ما قابل اهمیت می باشد که از جمله فواید آن میتوانیم نام ببریم: یک: میوه و ریشه نباتات غذای تمام انسان ها را تشکیل میدهد. دو: درختان کاربن دای اکساید هوا را میگیرند و اوکسیجن تولید می کند. سه: چوب درختان در ساختمان ها تهیه ادویه جات استفاده میشود. لذا از قطع خود سرانه جنگل توسط افراد جلوگیری گردد زیرا قطع جنگل به سرمایه ملی ما آسیب میرساند. و باید هر سال درخت های جدید کاشته شود. اولتر از همه باید بته ها و علف زار ها را به صورت درست محافظت نماییم تا حاصلات بیشتر بدهند برای کشت و حاصل دهی بته ها و نباتات به کاربرد و روش های عصری و تکنالوژی مناسب تلاش صورت گیرد تا منابع آبی به صورت موثر و وسیع به منظور آبیاری زمین های زراعتی و چراگاه ها مورد استفاده قرار گیرد به این مقصد باید تدابیر لازم گرفته شود و از ضیاع آب ممانعت به عمل آید. چراگاه ها نیز باید همه ساله مورد مطالعه قرار گیرد و تحقیق به عمل آید که علوفه ها و نباتات ضایع نگردد زیرا کیفیت و ساحه فرش نباتی و علوفه مورد نیاز در تربیه و طرز حاصل دهی حیوانات مستقیماً موثر است. سرحد چراگاه ها توسط نقاط معین کنترل و مشخص گردد زیرا عقب نشینی ساحه چراگاه ها و قلت آب دلالت به خشکسالی میکند که نه تنها بالای حیوانات بلکه بالای کمیت و کیفیت محصولات زراعتی نیز تاثیر ناگوار دارد. کوشش به عمل آید تا از اضافه چرانیدن حیوانات جلوگیری شود زیرا با اضافه چرانی ریشه نبات از بین میرود و چراگاه ها به زمین برهنه مبدل میگردد. بهتر است تا چراگاه

های طبیعی کشور اصلاح گردد. و توان برداشت حیوانی آنها بالا برده شود تا بتوان از نباتاتی که برای مردم به طور مستقیم قابل استفاده نیستند محصولات عالی حیوانی را تولید کرد. در عین حال بهره برداری از چراگاه ها باید طوری تنظیم گردد که باعث تخریب و فرسایش آنها نگردد در پهلوی آن تلاش به عمل آید تا چراگاه های جدید احداث گردد و چراگاه های تخریب شده دوباره با تطبیق اصول چراگاه داری و احیا به معرفی استفاده مالداران کشور قرار گیرد. علفزار های دایمی و موقتی در سطح کشور در حالت خشک شدن و از بین رفتن قرار دارد و رمة های گوسفندان از کمبود علوفه لاغر و مریض شده حتی از بین میروند. بنائاً باید توجه بیشتر جهت بهبود گسترش چراگاه ها صورت گیرد.

حفاظت حیات وحش :-

در کشور عزیز ما افغانستان حیوانات به صورت عموم شبیه حیوانات محیط مدیترانه ای، تحت استوایی، معتدله و تحت قطبی موجود اند. از این لحاظ افغانستان ساحه اتصال قلمرو حیات وحش را بین منطقه تحت قطبی و تحت استوایی تشکیل میدهد. حیوانات وحشی در نقاط کوهستانی و جنگلات حیات به سر میبرند. در افغانستان تمام حیوانات وجود دارد مانند: خرس، پلنگ، ببر، خر وحشی، گرگ، روباه سرخ، گوسفندان، بز کوهی، شادی وغیره وجود دارند. شکار بیش از حد این حیوانات باعث انقراض آنها گردیده است. بنائاً ما باید در حفظ نسل آنها کوشش نماییم تا نسل آنها از بین نروند. ناگفته نباید گذاشت که حیوانات وحشی باید از محل زیست انسانها دور تر قرار داشته باشند تا انسان و حیوانات اهلی طعمه شکار آنها نگردد. با نظر داشت نکات زیر میتوانیم از حیات وحش محافظت نماییم و ما باید نکات زیر را در زندگی خود رعایت نماییم. یک: استفاده درست از حیوانات و پرندگان مثال حیواناتیکه سالم و کمیاب و نادر اند شکار نگردند و باید جهت بقا و دوام سیستم حیات وحش آن حیواناتی شکار گردند که تعداد آنها از ظرفیت طبیعت تجاوز نموده و موجودیت شان ممکن است سبب بی نظمی و اختلال ایکوسیستم منطقه گردند. دو: برای استفاده دوامدار حیوانات از شکار دسته جمعی بوسیله دوندان آنها توسط موثر های تیز رفتار و یا تفنگ های پیشرفته و یا از مواد زهری کشنده استفاده نگردد. سه: وضع قانون شکار (بعد از حصول جواز نامه دولتی، تعیین وقت شکار و جنس و عمر آنها). چهار: جلوگیری از تخریب و انهدام مسکن حیات وحش. پنج: جلوگیری از قاچاق حیوانات و پرندگان. شش: جلوگیری از دخالت و مزاحمت های انسانی و حیوانی در پناه گاه هایشان. هفت: آگاهی و بلند بردن ذهنیت عامه و تغییر عادات مردم. این ها چند روش ساده و موثر برای حفاظت از محیز زیست بودند که باید به آنها توجه کنیم. ما باید اینرا فراموش نه کنیم گونه ای زنده ای که امروز نا پدید میشود فردا دیگر سر بر نخواهد داشت. در حفظ آنها کوشا باید باشیم.

خاک :-

طبقه فوقانی قشر زمین از ذرات خاک، هوا، آب و موجودات ریزه و ذره بینی تشکیل شده است. خاک در اثر تعاملات فیزیکی و کیمیاوی تشکیل میشود. شرایط کیمیاوی و فیزیکی مربوط به چگونه گی اقلیم است. خاک انواع مختلف و طبقات مختلف دارد. خاک

حاوی موجودات کوچک هوموسی می باشد که از تجزیه گیاهان، جانوران و باکتریها به وجود می آید. خاک یکی از عناصر مهم نموی نباتات، زراعت، جنگل ها و حیوانات محسوب میشود و مجموعه ای حیاتی در سطح زمین برای تولید غذا به آن ضرورت دارد اما اگر انسان به درستی از خاک نگهداری نکند خاک به سرعت دچار فرسایش شده غیر قابل استفاده میشود و برای تولید مجدد آن قرن ها نیاز خواهد بود تا به حالت اولی برگردد. خاک ماده ارزشمند است که انسان با استفاده از آن به کشت محصولات غذایی و صنعتی می پردازد. زمانیکه در اثر بارنده گی سلابها بوجود می آید همین سلابها خاک های حاصلخیز زراعتی را میشوید و با خود انتقال میدهد. فرسایش خاک وقتی بیشتر میشود که در روی زمین گیاهان کمتری وجود داشته باشد در این صورت آنها سریع حرکت می کند و فرسایش خاک بیشتر میشود. و همچنان دهاقین و زارعین برای از بین بردن امراض آفات زراعتیو بهبود کمیت و کیفیت محصولات زراعتی مواد کیمیاوی مختلفی مانند: حشره کش ها، ادویه های از بین بردن کرم ها، و میکروبهای نباتی کود کیمیاوی و دواي ضد گیاه های هرزه را استعمال می نمایند که استعمال دواهای مذکور علاوه بر اینکه حشرات مضر میکروبها و گیاهان هرزه را از بین میبرند سبب ضعیف شدن و آلودگی خاک میگردد همچنان کشت و زراعت بیش از حد نیز زمین را ضعیف میکند.

آب:-

در حدود هفتاد و یک حصه زمین را آب پوشانیده است آب سرچشمه حیات است انسانها، حیوانات، نباتات برای ادامه حیات خود به آب نیاز دارند در واقع هستی همه موجودات زنده به آب بسته گی دارد. بیشتر ترکیب بدن جانداران را آب تشکیل میدهد. آب در زندگی روزانه انسان نقش اساسی دارد در فعالیت زراعتی صنعتی و خانه گی مقدار زیاد آب مورد استفاده قرار میگیرد. اما متأسفانه به علت مصرف اضافی و آلوده شدن آب در اثر فعالیت های صنعتی، انسانی منابع آبی مورد تهدید قرار گرفته است آب پس مانده زراعت، موجودات ذره بینی، ریختن تیل در سطح آب راه یافتن مواد فاضله فابریکات به منابع آبی آب را آلوده و غیر قابل استفاده میسازد که نه تنها برای ما انسانها بلکه برای ماهیان و موجودات بحری که در زیر آب زندگی میکنند نیز آلوده شدن آب یک خطر جدی محسوب میشود و حتا آلوده گی آب باعث مرگ موجودات بحری نیز میشود. و همچنان افزایش نفوس مصارف آب را بلند برده است که روند نورمال زندگی را تحت تاثیر قرار میگیرد. آلوده گی آب بر خلاف آلودگی هوا و آلوده گی صوتی بر علاوه شهرها محیط های دهاتی را نیز در بر گرفته است. ما باید از ضایع شدن آب جلوگیری کنیم تا نسل های بعدی ما نیز آب سالم داشته باشند. حفاظت منابع آب وظیفه هر فرد میباشد. زیرا آلوده گی منابع آب حیات انسانها نباتات و حیوانات را به خطر جدی مواجه میسازد.

هوا :-

هوا در زندگی ما نقش مهم دارد همه ما برای دوام حیات خود باید از ترکیب و وضع هوا آگاه باشیم. حیات تمام زنده جانها به هوا و اوکسیجن ضرورت دارد. در ترکیب هوا هفتاد و هشت فیصد نایتروجن و بیست و یک فیصد اوکسیجن و هم اوزون وجود دارد

که پاک بودن اوکسیجن برای تنفس مهم است. بناءً ما باید هوای محیط زیست خود را آلوده و کثیف نسازیم برای خوب نگهداشتن هوای پاک و صاف محیط زیست خود نظافت هوا را مراعات نماییم. تا از آلوده گی هوا جلوگیری شود و گاز کاربن دای اوکساید و دود اشیا مضره در هوا پراکنده نشود. امروزه آلوده گی هوا یک مشکل جدی جهانی به شمار میرود. هرگونه ماده اضافی وارد هوا شود و خواص کیمیاوی و فزیک و شرایطی حیاتی آنرا تغییر دهد آلوده گی هوا نامیده میشود. توسعه بی حد شهر کابل و آنهم بر خلاف ماستر پلان، ازدیاد نفوس، افزایش از حد زیادی وسایط ترانسپورتی به خصوص گشت و گذار وسایط کهنه و میعاد ختم شده، استعمال تیل و گاز بی کیفیت، و بسا عوامل دیگر مانند: سوختاندن لابر پلاستیک و مبالیل به حیث مواد سوخت در داش ها و حمام ها در اکثر خانه ها، دکانها، تجارت خانه ها موسسات و نواحی شهر کابل باعث آلوده گی هوا می گردد برای تولید برق از جنراتور ها استفاده میشود که آنهم باعث آلوده گی هوای شهر میشود. خارج شدن کاربن دای اوکساید، کاربن مونو اوکساید، خاک های آلوده در اثر وزش باد ها، صنعت کشاورزی، در ارتباط با کود حیوانی و منابع شهری در محلات نامناسب و غیره معضلات در مجموع باعث آلوده گی هوای شهر و محیط زیست در شهر کابل گردیده است که قرار ذیل به آن اشاره می نمایم. یک: معضله ترافیک و عراده جات. دو: گشت و گذار وسایط نقلیه در داخل شهر نسبت محدود بودن جاده های حلقوی. سه: سبرو حرکت وسایط نقلیه کهنه و مدل سابقه در داخل شهر. چهارم: گرد و خاک نشانه یی از سرک های خامه در شهر ها و گل و لای ناشی از بارندگی و خاکروب های روزانه در سرک ها. پنج: افزایش تعداد نفوس در شهر کابل که در حدود پنج میلیون نفر است. شش: نبودن و محدود بودن ساحات سبز و جنگلات در نقاط مختلف شهر معضله جدی است. هفت: گرم ساختن منازل در زمستان با استفاده از چوب، زغال سنگ، دیزل و فاضلات حیوانی. هشت: مشکلات کانالیزیشن به صورت عموم در تمام شهر های افغانستان با وجود این هم کانالیزیشن صحتی و معاصر وجود ندارد. نه: انداختن کثافات و زباله ها در هر قسمت شهر. ده: فعالیت های فابریکات آسیاب و جغل که ذرات گردو خاک را تولید می نماید. یازده: عدم کنترول و مراقبت جدی ارگانهای مسوول مانند: شاروالی، وزارت صحت عامه، اداره ملی محیط زیست و رسانه ها همچنان شاروالی وظیفه دارد تا همه کارهای مربوطه شان را کنترول نماید. دوازده: استفاده از سوخت های فوسیلی به مقدار زیاد. آلوده گی هوا به صحت انسان ها نیز مضر است و ذرات کوچک در هوا باعث بوجود آمدن مشکلات تنفسی میگردد و در بعضی انسانها سرطان خون را بوجود آورد. همچنین آلوده گی هوا باعث گرم شدن کره زمین افزایش کاربن دای اوکساید در هوا باعث تخریب لایه اوزان میشود. ماباید از آلوده گی هوا جلوگیری کنیم. بجای استفاده از سوخت های فوسیلی از انرژی های تجدید پذیر مانند: انرژی آفتاب، باد و آب استفاده کنیم از موثر های شخصی کمتر استفاده کنیم. در مصرف انرژی زیاده روی نه کنیم. هر انسان روزانه دوازده هزار لیتر هوا تنفس می کند. هر کجا که باشیم آسمان از آن ماست در حفظ آن کوشا باشیم.

حفاظت محیط زیست از نگاه دین اسلام :-

از ویژگی های دین مقدس اسلام توجا دادن انسان ها به مسئله مهم پاکیزه گی و نیز تاکید بر حفاظت محیط زیست از آلوده گی ها است وقتی در قرآن کریم میخوانیم " خداوند پاکیزه گان را دوست دارد " یا می بینیم که در متون اسلامی نظافت جز از ایمان تلقی شده به اهمیت قضیه بیشتر پی می بریم. در قرآن مجید آمده "خداوند نمی خواهد برای شما زحمتی ایجاد کند بلکه میخواهد شما را پاکیزه گرداند و نعمت خود را بر شما

تمام کند" اینها همه از نشانه ای اهتمام قرآنکریم به پاکیزه گی و دوری از انواع آلودگی ها است. حفاظت از محیط طبیعی یکی از سفارشات موکد دین مبین اسلام است که در آیات و روایات متعددی بر آن تاکید شده است به طوری که در هیچ مکتب دیگر اینچنین تاکیدات و سفارشات برای طبیعت وجود ندارد بسیاری از آیات قرآنکریم همچون آیه چهل و نهم سوره قمر میفرماید ((ماییم که هر چیزی را به اندازه آفریدیم)) که حکایت از نظم حاکم در جهان و طبیعت دارد و از آن این نتیجه بدست می آید که نا بسامانی های موجود در طبیعت و آلوده گی های زیستی ناشی از بهره وری نادرست از طبیعت و منابع آن است گاهی اوقات فعالیت های انسان برای رسیدن به توسعه و رفاه موجب ضربه زدن به طبیعت میشود و حیات موجودات زنده دیگر را به خطر می اندازد. پیامبر ما حضرت محمد (ص) نیز در احادیث متعدد خود راجع به طبیعت می فرماید: (از زمین حفاظت کنید بدرستی که آن مادر شماست) و در حدیث دیگری می فرماید: (هر که درختی نشانده خود به اندازه میوه یکه که از آن درخت برون میشود پاداش برای وی ثبت کند) و درباره اهمیت نهال شانی میفرماید: (اگر رستخیز به پا شد و نهالی در دست یکی از شماست اگر میتوانید آنرا بکارید پس آنرا بکارید) پس حفاظت از محیط زیست وظیفه دینی و ملی ما است.

روش های حفاظت از محیط زیست :-

آلودگی محیط زیست در قرن بیستم شروع شد و رشد سریع نمود. پس ما باید این رشد سریع را متوقف کنیم و برای اینکار با دل و جان کوشش کنیم. و همچنین باید به محیط زیست علاقه مند باشیم و محیط زیست را دوست بداریم و برای فرزندان نیز آموزش دهیم تا علاقه مند محیط زیست باشند. زمین برای بقای خود به دستها و اندیشه ها و اراده راسخ ما نیاز دارد. ما انسان ها با طبیعت زندگی می کنیم و بدون آن می میریم. با هر درختی که می افتد، نفس گرم زمین است که از سینه می شکند. حمایت از حفظ محیط زیست یعنی حمایت از حفظ زندگی. به نظر من وظیفه ما در مقابل محیط زیست خودمان این است که آنرا کثیف و آلوده نه کنیم مثلاً: کثافت خود را در کثافت دانی بی اندازیم و با این کار خود کوچه و جاده ها را پاک نگهداریم. بعضی از افراد به این فکر هستند که طبیعت فقط برای استراحت و تفریح کردن است و تنها به فکر این هستند که خانه خودشان را پاک کنند و به کوچه و جاده ها اهمیت نمیدهند و این کار بسیار یک اشتباه بزرگ است. ما انسان ها آب را آلوده می کنیم و آب هم ما آسیب میرساند و موجب بیماری ما میشود. درختان را قطع می کنیم بی خبر از آنکه روزی خواهد رسید که برای فرار از هوای که آلوده اش کرده ایم به دل همین طبیعتی پناه خواهیم برد که درختانشان را قبلاً به یغما برده ایم. بعضی از انسان ها عادت کرده اند که مهربانی و فراوانی طبیعت و نعمت های بی شمار محیط زیست را هدر دهند بخاطر یک ساعت تفریح آنرا به آتش بکشاند و دریاچه هایش را آلوده کنند آسمانش را سمی می کنند و همه ای اینها از آن نشات می گیرد که شهر خود و محیط زیست اطاف شان را خانه خود نمیدانند تا برای پاکی و نظافت اش لاش کنند غافل از آنکه با این کار سلامت آینده گان را به خطر انداخته سرمایه های آنها را تلف می کنند و میراثهای ما برای فرزندان مان چیزی جز آلوده گی هوا جنگل های بی درخت دریاچه های خشک نخواهد بود. ما باید مانع کسانی شویم که محیط زیست ما را آلوده می کنند. مرگ هر بته سبز مرگ ما انسانها است شاید هنوز هم دیر نباشد و بتوانیم هر چند کوچک قدمی برای بهتر شدن وضع زندگی جانوران و انسان ها به خصوص شهر نشینان برداریم. بالا بردن

اطلاعات در رابطه با محیط زیست میتواند نخستین قدم برای پیشرفت باشد. در اینجا چند روش و راهکارها را معرفی می‌کنم که برای حفاظت محیط زیست میتواند موثر واقع شوند. یک: از موترهای شخصی کمتر استفاده کنید. دو: کم‌تر از سوخت‌های فوسیلی استفاده کنید و یا بهتر است هیچ استفاده نکنید. سه: از انرژی تجدیدپذیر استفاده کنیم. چهار: از بخاری‌های هیزیمی استفاده نکنید. پنج: مصرف مواد شیمیایی را کاهش دهیم. هفت: بازیافت را فراموش نکنید. هشت: از مواد آلاینده دوری کنید. نه: آگاهی مردم را راجع به محیط زیست بلند ببرید. تا مردم برای حفاظت محیط زیست خود دست به کار نشوند هیچگاه محیط زیست پاک نخواهیم داشت. ده: فرهنگ حفظ محیط زیست را بین مردم انتشار دهید. یازده: استفاده معقول از منابع طبیعی داشته باشید. دوازده: برای حفظ محیط زیست عزم راسخ داشته باشید.

دریا و دشت و چشمه و صحرا و جویبار
هریک نشانه ای ز صفای محیط زیست
عطر و گل و ترانه بلبل، نسیم آب
زیباترین حدیث برای محیط زیست
ملک تو نیست آب که آلوده اش کنی
جان مایه است آب برای محیط زیست
خواهی اگر سلامتی جسم و جان خویش
سالم بدار هم تو هوای محیط زیست
از روی جهل گر ننهی ارج قدر خاک
نشناختی تو قدر و بهای محیط زیست
(محمد رضا امیری)

با احترام

حمیرا "مرادی"

منابع که برای مطالعه استفاده نمودم: کتاب‌های مکتب، قرآنکریم، احادیث پیغمبر
online zorسایت